

Evaluatie convenant Weer Thuis

Domeinoverstijgend
samenwerken aan een
zachte landing

XpertiseZorg

17 oktober 2025
XZ20251017

drs. Alette van Dijk
Quinty Teggeler MSc
drs. Wibout Dragt

Inhoud

1. Inleiding	2
1.1 Convenant Weer Thuis	2
1.2 Vraagstelling	2
1.3 Aanpak onderzoek	2
1.4 Convenant op hoofdlijnen	3
2. Verhalen van uitstromers.....	5
3. Verzoek tot bemiddeling.....	7
3.1 Werkwijze van het verzoek	7
3.2 Redenen voor afwijzing verzoek tot bemiddeling.....	8
3.3 Ervaringen vanuit verschillende perspectieven	9
3.4 Aandachtspunten	10
3.5 Succesfactoren	11
4. Bemiddeling.....	12
4.1 Werkwijze van bemiddeling	12
4.2 Ervaringen vanuit verschillende perspectieven	13
4.3 Aandachtspunten	14
4.4 Succesfactoren	17
5. Zelfstandig wonen	18
5.1 Werkwijze van zelfstandig wonen	18
5.2 Ervaringen vanuit verschillende perspectieven	18
5.3 Aandachtspunten	20
5.4 Succesfactoren	20
6. Aanvullende bevindingen	21
6.1 Samenwerking.....	21
6.2 Balans tussen systeem en praktijk.....	21
6.3 Organisatie en overlegstructuur	21
6.4 Bekendheid en toegankelijkheid	22
6.5 Aantal bemiddelingen.....	22
6.6 Monitoring en registratie	23
7. Conclusies	24
8. Aanbevelingen	26

1. Inleiding

1.1 Convenant Weer Thuis

Op 28 januari 2022 is het convenant Weer Thuis ondertekend door alle Friese gemeenten, woningbouwcorporaties en zorgaanbieders van maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW). Met dit convenant hebben de partijen afgesproken zich gezamenlijk in te zetten voor het bevorderen van de uitstroom uit BW en MO en zich gezamenlijk hard te maken voor een zachte landing van huurders in de wijk, met nadruk op maatschappelijk herstel en het vergroten van participatie. Daarbij nemen de betrokken partijen een gezamenlijke regionale en lokale verantwoordelijkheid door te zorgen voor huisvesting én passende ondersteuning, juist voor mensen voor wie zelfredzaamheid niet vanzelfsprekend is. Het convenant beoogt daarmee de overgang van verblijf in een voorziening naar zelfstandig wonen te vergemakkelijken, met waar nodig begeleiding op maat.

1.2 Vraagstelling

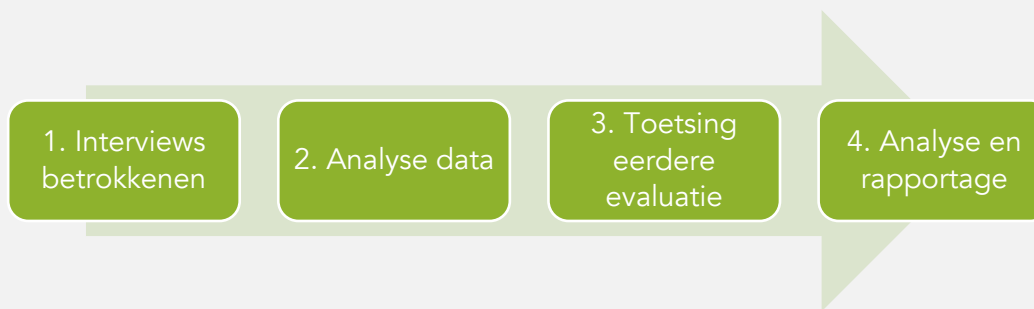
In het convenant is opgenomen dat de voortgang van de samenwerking die met het convenant beoogd is, periodiek geëvalueerd wordt. De Friese gemeenten, verenigd in Sociaal Domein Fryslân (SDF), zijn verantwoordelijk voor deze evaluatie. Inmiddels is het convenant verlengd, en heeft SDF namens de convenantpartijen XpertiseZorg gevraagd om een evaluatie uit te voeren.

Met de evaluatie willen de convenantpartijen graag in beeld brengen in hoeverre het convenant heeft bijgedragen aan een verbeterde samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties. Daarnaast heeft deze evaluatie tot doel een beeld te schetsen van de behaalde resultaten in relatie tot de oorspronkelijke doelstellingen. Daarbij gaat het onder andere om de mate waarin de uitstroom uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen is bevorderd, of een zachte landing daadwerkelijk gerealiseerd is, hoe de verdeling van draagkracht en -last heeft gefunctioneerd en in hoeverre monitoring en registratie effectief zijn toegepast. Beoogd is een evaluatie die zich niet alleen richt op het verzamelen en analyseren van feitelijke cijfers, maar waarin ook nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de maatschappelijke impact van het convenant.

Het convenant zal plaatsmaken voor een landelijke urgentieverordening, deze is uitgesteld tot 2027. Hoewel de nieuwe regeling landelijk wordt ingestoken, blijft samenwerking op regionaal en lokaal niveau essentieel. De inzichten uit deze evaluatie kunnen daarom waardevolle aanknopingspunten bieden voor de verdere vormgeving van de samenwerking in het kader van de urgentieverordening. We nemen deze doorkijk naar de toekomst mee in onze rapportage.

1.3 Aanpak onderzoek

De onderzoeksanpak is in figuur 1 weergegeven. De aanpak bestaat uit vier stappen. Deze stappen zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Onderzoeksaanpak

Stap 1. Interviews met betrokkenen

In de eerste stap van het onderzoek zijn 20 gesprekken gevoerd op uitvoerend, management en bestuurlijk niveau van de diverse samenwerkende partijen. Daarnaast zijn 3 cliënten geïnterviewd die via bemiddeling zijn uitgestroomd. Deze cliëntverhalen illustreren de bevindingen uit het onderzoek en maken de ervaringen uit de praktijk voelbaar en tastbaar.

Stap 2. Analyse van data

In de tweede stap zijn beschikbare data (cijfermatig), bestaande uit rapportages van het Transferpunt, geanalyseerd. Hiermee is inzicht verkregen in onder andere het aantal succesvolle bemiddelingen, doorlooptijd en redenen van afwijzing/intrekking.

Stap 3. Toetsing eerdere evaluatie

Vervolgens is een eerdere evaluatie van het covenant geanalyseerd om ontwikkelingen over de tijd in kaart te brengen en voort te bouwen op reeds geïdentificeerde thema's en aandachtspunten.

Stap 4. Analyse en rapportage

De laatste stap betrof het samenbrengen van de resultaten van de interviews en andere databronnen in deze eindrapportage waarin we nadrukkelijk gebruik hebben gemaakt van verhalen uit de praktijk. Aan het einde van het rapport worden aanbevelingen voor de toekomstige samenwerking tussen partijen geformuleerd, met specifieke aandacht voor de aansluiting op de komende landelijke urgentieverordening.

1.4 Covenant op hoofdlijnen

Hieronder zijn de belangrijkste onderdelen van het covenant weergegeven.

Afgestemd aanbod wonen en regionale spreiding

Bij instroom in BW of MO schrijft de cliënt zich direct in bij woningcorporaties en/of particuliere verhuurders. Schulden vormen hierbij geen belemmering. De zorgaanbieder ondersteunt actief bij het zoeken naar een woning. Uitgangspunt is dat cliënten terugkeren naar hun gemeente van herkomst ("instroom = uitstroom"). Reguliere uitstroom heeft de voorkeur; indien nodig kan bemiddeling via een woningcorporatie plaatsvinden. Alle uitstromers worden gemeld bij het Transferpunt, dat de informatie doorgeeft aan gemeente en corporatie. Corporaties wijzen woningen toe binnen wettelijke en beleidsmatige kaders, en streven ernaar om binnen drie maanden passende woonruimte aan te bieden. Er wordt rekening gehouden met de wensen van

de uitstromer en draagkracht van de buurt. Weigering van een aangeboden woning is eenmalig mogelijk om gegronde redenen; daarna volgt eventueel nog één nieuw aanbod.

Huurovereenkomst

De huurovereenkomst komt in principe altijd op naam van de cliënt. In uitzonderlijke gevallen kan gekozen worden voor een driepartijenovereenkomst (uitstromer, zorgaanbieder, corporatie) met een maximale looptijd van twee jaar, gekoppeld aan de Wmo-beschikking. Doelen voor overgang naar een regulier huurcontract worden vastgelegd in het ondersteuningsplan. De verantwoordelijkheid voor financiën ligt bij de cliënt of diens vertegenwoordiger. Corporaties volgen regulier incassobeleid, maar huisuitzetting vindt niet plaats zonder overleg tussen partijen uit de overeenkomst.

Transferpunt

Gemeenten richten een centraal Transferpunt in onder regie van Sociaal Domein Fryslân. Cliënten die mogelijk in aanmerking komen voor bemiddeling worden aangemeld bij het Transferpunt. Het Transferpunt rapporteert jaarlijks via een jaarverslag. Het Transferpunt is niet verantwoordelijk of bevoegd voor feitelijke uitstroom, het vinden van woningen of het afgeven van Wmo-beschikkingen. Partijen kunnen het Transferpunt verzoeken om advies of om het faciliteren van overleg bij knelpunten of signalen.

Ondersteuning op maat

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke ondersteuning en stellen samen met het gebiedsteam een ondersteuningsplan op met doelen op verschillende levensgebieden. Indien nodig worden aanvullende maatregelen ingezet (zoals schuldhulp of bewind). Op basis hiervan wordt een Wmo-beschikking afgegeven. De zorgaanbieder draagt de cliënt warm over en voert de maatwerkvoorziening uit. Periodiek vindt overleg plaats tussen cliënt, gemeente, zorgaanbieder en woningcorporatie.

Op- en afschalen ondersteuning

Ondersteuning kan worden opgeschaald (bijvoorbeeld intensivering of tijdelijke heropname in BW) of afgeschaald, altijd in overleg met de cliënt. De gemeente kan hiervoor een (aangepaste) Wmo-beschikking afgeven.

Waakvlamondersteuning

Na afloop van een Wmo-beschikking wordt standaard bekeken of waakvlamondersteuning wenselijk is. Dit is maatwerk in duur en intensiteit, en kan ook via algemene voorzieningen worden ingevuld. De zorgaanbieder bespreekt dit met de cliënt en blijft beschikbaar als contactpersoon.

Melden signalen en knelpunten

Alle partijen zijn bereikbaar voor signalen en knelpunten, ook buiten kantoortijden via meldpunten. Meldingen worden in eerste instantie door de betrokken partijen zelf opgepakt. Indien nodig kan het Transferpunt adviseren; gemaakte afspraken zijn bindend. De cliënt wordt, waar mogelijk, betrokken bij het overleg. Afhandeling wordt teruggekoppeld aan de melder. Calamiteiten moeten altijd bij de gemeentelijke toezichthouder worden gemeld.

2. Verhalen van uitstromers

Om een algemeen beeld te geven van cliënten die door middel van bemiddeling uitstromen uit MO of BW, schetsen we twee verhalen van uitstromers. Deze verhalen zijn gebaseerd op een mix van elementen uit verschillende levensverhalen van deelnemers.

Elena

Elena heeft in totaal bijna twee jaar zonder vaste woonplek geleefd. Ze heeft nooit een eigen woning gehad en wisselde periodes van verblijf bij haar ouders en vrienden af met tijdelijke oplossingen zoals anti-kraak. Toen ze daar zwanger werd, mocht ze niet langer blijven. Zonder adres en met een kindje op komst raakte ze officieel dakloos. Daar kwamen ook lichamelijke klachten bij – door een slechte knie werd het steeds lastiger om in te spelen op de beperkte mogelijkheden die de woningmarkt bood.

Via de gemeente werd Elena verwezen naar de maatschappelijke opvang. Daar verbleef ze ruim een jaar. Het was een zware periode: door het ontbreken van stabiliteit verloor ze haar baan en stapelden boetes zich op. Tijdens haar periode in de opvang bleef ze zelf actief zoeken naar woonruimte, maar de schaarste op de woningmarkt maakte dat ze telkens teleurgesteld werd.

Bij de opvang kreeg Elena ondersteuning om zaken weer op orde te brengen. In de loop van een jaar lukte het haar, met steun van de begeleider van de maatschappelijke opvang, om bemiddeling aan te vragen. Elena was bereid elk aanbod te accepteren: voor haar maakte het niet uit hoe groot of waar de woning precies zou zijn – ze wilde vooral weer een eigen plek om haar kindje veilig groot te brengen.

In de zomer kreeg ze het verlossende bericht dat er een woning voor haar beschikbaar was. Inmiddels heeft Elena een woning toegewezen gekregen in Drachten. Hoewel ze liever in Leeuwarden had willen wonen accepteerde ze zonder twijfel. Het belangrijkste was voor haar dat ze eindelijk een stabiele plek kreeg.

De verhuizing is inmiddels in gang gezet. Binnenkort vindt een intakegesprek plaats bij de woningcorporatie en de maatschappelijke opvang begeleidt haar bij de praktische voorbereiding. Na de verhuizing blijft de begeleiding nog drie maanden betrokken om te zien of het zelfstandig wonen goed gaat, daarna zal Elena volledig op eigen benen staan.

Ze kijkt er enorm naar uit om haar leven opnieuw op te bouwen. Ondanks alle stress en onzekerheid die ze de afgelopen jaren heeft ervaren, voelt ze nu vooral opluchting en dankbaarheid. Ze ziet de woning als een tweede kans en een nieuwe start.

Naomi

Naomi is 22 jaar en woont sinds haar 17e in een woongroep voor Beschermd Wonen. Naomi is destijds uit huis geplaatst. De afgelopen periode is er met haar mentor intensief gewerkt aan de stap naar zelfstandigheid. Naomi gaf zelf aan graag op zichzelf te willen wonen en dit werd samen opgepakt.

Haar mentor heeft verschillende routes geprobeerd om dit te realiseren. Zowel via particuliere verhuur als via de woningcorporaties werd gezocht naar een passende woonplek. Helaas lukte dit in eerste instantie niet: bij particuliere woningen werd zij meerdere keren gepasseerd en bij de woningbouw speelde mee dat zij nog niet lang stond ingeschreven. Deze vertraging zorgde ervoor dat Naomi later kon uitstromen dan gewenst – als er eerder een woning beschikbaar was geweest, had zij vermoedelijk al een half jaar eerder zelfstandig kunnen gaan wonen.

Om het proces te versnellen, nam haar mentor contact op met het Transferpunt. Zij bemiddelden namens Naomi en binnen 2,5 maand werd er een woning gevonden. Naomi moest zelf aantonen dat zij actief had gereageerd op woningen, waarna de bemiddelingsprocedure kon worden afgerond. Uiteindelijk kreeg zij een woning toegewezen in dezelfde stad waar zij nu woont – niet de stad waar zij oorspronkelijk vandaan komt, maar wel een vertrouwde omgeving waarin zij zich prettig voelt.

Naast dit traject ontvangt Naomi ook andere vormen van ondersteuning. Het wijkteam is betrokken en zij volgt therapie om persoonlijke doelen verder te ontwikkelen. Binnenkort staat er een vervolgesprek gepland. Daarnaast krijgt Naomi na de verhuizing nog drie maanden nazorg, om te zorgen dat de overgang van woongroep naar zelfstandig wonen goed verloopt.

Hoewel ze het frustrerend vond dat het haar zelf niet lukte om een woning te vinden en ze het gevoel had “vast te zitten”, ervaart ze de bemiddeling via het Transferpunt als een grote opluchting. Naomi is erg blij met de uitkomst en kijkt ernaar uit om haar zelfstandige leven verder op te bouwen.

3. Verzoek tot bemiddeling

In dit hoofdstuk zoomen we in op de stappen die gezet worden in het verzoek tot bemiddeling conform het convenant. We beschrijven de gemaakte afspraken in het proces, de rollen van de betrokken partijen en de ervaringen van de verschillende partijen.

3.1 Werkwijze van het verzoek

Het doel van het convenant is om uitstroom vanuit MO en BW te bevorderen. Sommige cliënten kunnen op reguliere wijze geen woning vinden, omdat ze bijvoorbeeld schulden hebben of niet lang genoeg bij een woningcorporatie ingeschreven staan. In dit geval kan de begeleider de cliënt aanmelden voor bemiddeling. Aanmelden gebeurt bij het Transferpunt.

Het verzoek tot bemiddeling naar een zelfstandige woning verloopt volgens een aantal vaste stappen:

Stap 1. Zelf zoeken

De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de cliënt zelf. Van cliënten wordt verwacht dat zij actief en dagelijks reageren op beschikbare woningen, onder andere via FrieslandHuur, andere woningcorporaties en particuliere verhuurplatformen. Ook wordt gevraagd om tijdelijke opties te onderzoeken, zoals kamerhuur of wonen binnen het eigen netwerk.

Stap 2. Check op voorwaarden voor bemiddeling

Bemiddeling kan alleen plaatsvinden, als de cliënt voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 18 jaar of ouder.
- Verblijf in MO of in bezit van BW-indicatie.
- Ingeschreven bij meerdere Friese woningcorporaties.
- Alle vereiste documenten geüpload in het portaal van de corporatie(s).
- Actief gezocht naar woonmogelijkheden.
- Voldoende zelfredzaam, eventueel met aanvullende ondersteuning via Wmo (ondersteuningsplan opgesteld).
- Stabiele daginvulling (werk, opleiding, dagbesteding).
- Stabiel inkomen en eventuele schulden in beeld en afspraken omtrent beheer hiervan.

De begeleider van de cliënt (binnen MO of BW) checkt of de cliënt voldoet aan de voorwaarden.

Stap 3. Oriënterend gesprek met Transferpunt

Sinds juni 2025 is met enkele BW-aanbieders getest of een oriënterend gesprek met het Transferpunt helpt om te voorkomen dat formulieren onnodig worden ingevuld. Dit bleek succesvol. Vanaf oktober 2025 wordt deze werkwijze daarom bij alle BW-aanbieders toegepast.

Indien de begeleider inschat dat de cliënt voldoet aan de voorwaarden uit stap 2, dan kan er een oriënterend gesprek plaatsvinden tussen begeleider en het Transferpunt. In dit gesprek wordt, voorafgaand aan het verzoek tot bemiddeling, besproken of de cliënt voldoet aan de criteria en maakt het Transferpunt een inschatting van de haarbaarheid van het verzoek.

Stap 4. Verzoek tot bemiddeling

Wanneer het Transferpunt inschat dat het verzoek tot bemiddeling haalbaar is en reguliere uitstroom niet mogelijk blijkt, vullen de begeleider en de cliënt samen het bemiddelingsformulier in. Zij verzamelen de benodigde informatie en documenten en dienen het formulier in bij het Transferpunt. Het Transferpunt beoordeelt het verzoek. Wanneer het formulier niet volledig is, stuurt het Transferpunt deze terug naar de begeleider voor aanvullende informatie. Het volledig maken van het verzoek door de zorgaanbieder duurde in 2024 gemiddeld 60 dagen.

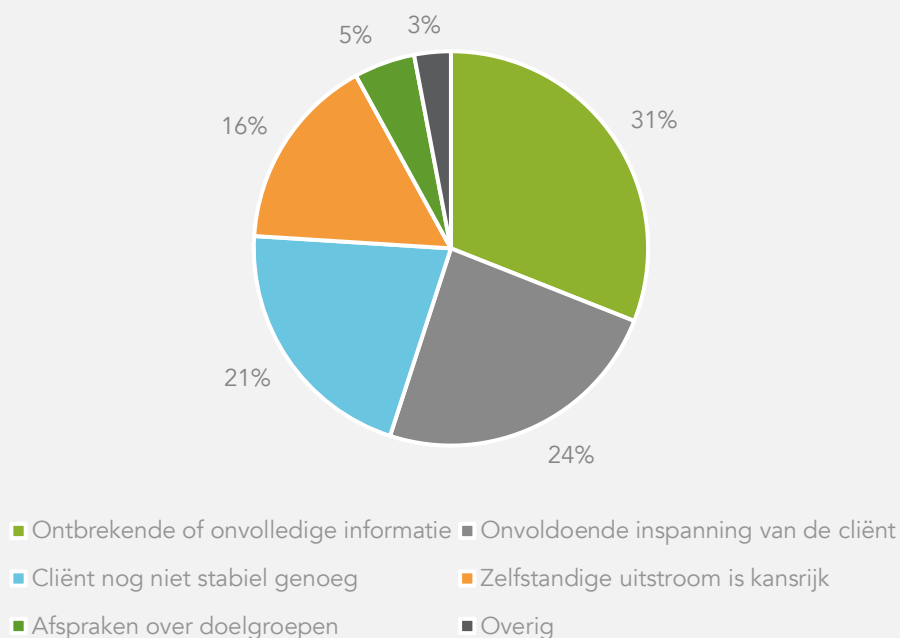
3.2 Redenen voor afwijzing verzoek tot bemiddeling

Het aantal verzoeken voor bemiddelingen en het aantal succesvolle bemiddeling per jaar staan weergegeven in Tabel 1.

Jaar	Aantal verzoeken	Aantal bemiddelingen
2022	95	45
2023	135	71
2024	141	52
Totaal	371	168

Tabel 1: Aantal aanvragen en bemiddelingen per jaar

Figuur 2 geeft de redenen voor het intrekken of afwijzen van een verzoek weer. De belangrijkste reden is het ontbreken van informatie in het bemiddelverzoek. De tweede reden is dat een cliënt nog niet voldoende inspanning heeft geleverd om via de reguliere weg zelf een woning te krijgen. Het kan zijn dat een cliënt alleen op woningen reageert die niet realistisch zijn voor die cliënt. In dat geval geeft het Transferpunt advies aan de cliënt welke woningen wel kansrijk zijn.

Figuur 2: Redenen voor het intrekken of afwijzen van een verzoek

3.3 Ervaringen vanuit verschillende perspectieven

De betrokken partijen ervaren de werkwijze en samenwerking rondom bemiddeling elk anders, de verschillende rollen en betrokkenheid van partijen zorgt voor verschillende inzichten en soms ook fricties.

Woningcorporaties

Woningcorporaties ervaren het Transferpunt als een waardevolle schakel en centraal loket. Het geeft structuur en de criteria voor bemiddeling zijn volgens hen helder. Hierdoor weten corporaties welke cliënten in aanmerking komen en kunnen zij sneller beoordelen of er een passend woningaanbod gedaan kan worden.

"We hechten veel waarde aan één loket. Het Transferpunt is daarin echt van waarde."

Zorgaanbieders

Het convenant en het Transferpunt zorgen voor een formeel en eenduidig proces. Zorgmedewerkers geven aan dat zij met het bemiddelingsformulier goed kunnen onderbouwen waarom een cliënt in aanmerking moet komen voor bemiddeling. Het wordt gewaardeerd dat er één centraal aanspreekpunt is voor alle bemiddelingen. Ook zijn zorgaanbieders positief over de mogelijkheid tot bemiddelde uitstroom voor cliënten die niet via de reguliere weg kunnen uitstromen.

"Ik ben heel blij dat er een extra uitstroommogelijkheid bij is gekomen, deze cliënten hebben gewoon niet een inschrijfduur die lang genoeg is om regulier uit te stromen."

Ook wanneer er geen bemiddeling plaatsvindt kan het Transferpunt van toegevoegde waarde zijn. Ze geven bijvoorbeeld adviezen over het uitbreiden van het zoekprofiel om toch via een reguliere manier een woning te krijgen.

"Ondanks dat de cliënt niet is bemiddeld, krijg je toch een advies en heeft het toegevoegde waarde."

Voorheen konden zorgaanbieders rechtstreeks bij woningcorporaties eigen urgentiewoningen aanvragen. Dat zorgde voor korte lijntjes en eenvoud. Nu is er een extra schakel die vooral in het begin voelde als dubbel werk. Daartegenover staat dat de woningen niet langer per zorgaanbieder zijn verdeeld, maar zijn samengevoegd, waardoor er meer flexibiliteit en beweegruimte is ontstaan.

Eén van de zorgaanbieders had voorheen een uitstroomcoördinator. Deze persoon was de tussenpersoon tussen de begeleiders en het Transferpunt. Deze rol is opgeheven, omdat het zorgde voor nóg een extra schakel. Zonder deze schakel werkt het beter.

Niet alle ervaringen met het bemiddelingsformulier zijn positief. Sommige zorgmedewerkers vinden het ingewikkeld en tijdrovend, mede omdat zij het maar zelden invullen en daardoor routine missen. Ook het verzamelen van persoonlijke en financiële gegevens verloopt soms moeizaam, omdat cliënten terughoudend zijn om deze te delen.

“Wij doen zoveel aanvragen vanuit een woonvorm, niet alleen voor het Transferpunt. Je doet niet elke aanvraag gelijk op de uitgebreidste manier. We moeten goed bedenken dat begeleiders meer te doen hebben dan aanvragen doen.”

“We hebben eigenlijk nooit dat een verzoek gelijk helemaal goed is, dat alle informatie compleet is. Er komen eigenlijk altijd nog wel vragen nadien vanuit het Transferpunt.”

Daarnaast is niet bij alle begeleiders bekend aan welke criteria cliënten moeten voldoen om voor bemiddeling in aanmerking te komen. Dit leidt tot onnodig ingevulde formulieren en dus tot inefficiëntie. Om dit te verbeteren, werkt het Transferpunt aan meer bekendheid rond het convenant Weer Thuis en de bijbehorende werkwijze. Zo kunnen ook kleinere zorgaanbieders het Transferpunt beter vinden. Bovendien is een extra stap toegevoegd voor BW-aanbieders (stap 3): voorafgaand aan het invullen van het bemiddelingsformulier is telefonisch contact. Dit wordt met name aan de BW-aanbieders geboden omdat zij relatief minder vaak te maken hebben met bemiddeling.

Gemeenten

Gemeenten waarderen het dat er duidelijke criteria zijn en dat de ondersteuning en huisvesting in samenhang worden bekeken. Het is fijn dat er voor mensen die niet op een reguliere manier kunnen komen tot huisvesting, toch een mogelijkheid is om uit te stromen.

Gemeenten merken dat er nog niet genoeg bekendheid is bij alle zorgpartijen over het convenant. Bekendheid over het convenant vergroten wordt in bepaalde gemeenten lokaal opgepakt en is verbeterd gedurende de jaren. Eén gemeente heeft dit gedaan door lokale managers van locaties van zorgaanbieders te informeren over het convenant, zij waren vervolgens verantwoordelijk voor het informeren en instrueren van hun personeel.

“Ik signaleerde dat er meer bekendheid over het convenant nodig was bij zorgpartijen. Je zorgt dat lokale managers op de hoogte zijn en zij hebben de verantwoordelijkheid om hun personeel goed te instrueren.”

3.4 Aandachtspunten

Ondanks de duidelijke structuur van de werkwijze van de bemiddeling zijn er gedurende het onderzoek verschillende aandachtspunten naar voren gekomen. Deze staan hieronder weergegeven.

Uitgebreid bemiddelingsformulier

Het formulier dat zorgaanbieders moeten invullen wordt ervaren als zeer uitgebreid en vraagt veel detailinformatie over de cliënt (inkomen, schulden, motivatie, woonvaardigheden, sociale situatie). Dit zorgt voor een aantal problemen:

1. Administratieve belasting: een deel van de zorgaanbieders maakt beperkt gebruik van de procedure en vult het formulier maar weinig in waardoor zij routine missen. Hierdoor kost het vaak veel tijd om de informatie te verzamelen en correct in te vullen. Bovendien blijkt vervolgens bij het Transferpunt dat informatie ontbreekt en dat formulieren teruggestuurd moeten worden naar de aanbieder. Dit leidt tot extra werk, frustratie en langere doorlooptijden.
2. Weerstand bij cliënten: cliënten voelen zich soms ongemakkelijk om gevoelige informatie te delen (zoals schulden, psychische problemen of aan-/afwezigheid van een netwerk).

Gemis aan korte lijnen

Voorheen konden zorgaanbieders rechtstreeks contact opnemen met corporaties over urgentiewoningen. Nu verloopt het boordelingsproces voor bemiddeling via het Transferpunt. Hoewel dit structuur biedt, wordt het ook ervaren als een extra schakel die het proces vertraagt en soms afstand creëert tussen cliënt, corporatie en zorgaanbieder. Aanbieders kunnen nog steeds advies inwinnen bij woningcorporaties als het gaat om uitstroom.

3.5 Succesfactoren

Naast de aandachtspunten zijn er ook de nodige positieve ervaringen met de procedure:

- Helder proces: dankzij het Transferpunt weten woningcorporaties en zorgaanbieders precies welke stappen nodig zijn en welke criteria gelden. Dit schept duidelijkheid en voorkomt willekeur.
- Eén loket: het wordt als prettig ervaren dat er één loket is voor bemiddelingen.
- Extra kansen voor cliënten: cliënten die door schulden of gebrek aan inschrijfduur tussen wal en schip dreigden te vallen, hebben via bemiddeling toch een woning gekregen.
- Meer structuur en transparantie: gemeenten zien dat het Transferpunt bijdraagt aan een eerlijkere verdeling van woningen en beter zicht op uitstroom.

4. Bemiddeling

In dit hoofdstuk zoomen we in op de stappen die gezet worden in de bemiddeling conform het convenant. We beschrijven de gemaakte afspraken in het proces, de rollen van de betrokken partijen en de ervaringen van de verschillende partijen.

4.1 Werkwijze van bemiddeling

Wanneer het Transferpunt een aanvraag voor bemiddeling goedkeurt, wordt gekeken naar welke gemeente de cliënt moet uitstromen. Het uitgangspunt hierbij is dat de cliënt uitstroomt naar de gemeente van herkomst. Bij uitzondering wordt hiervan afgeweken, zoals bij een negatief netwerk van verslaafde cliënten, een crimineel netwerk, stalking of huiselijk geweld. Er wordt hierbij gekeken waar de uitstromer de grootste kans van slagen op duurzaam zelfstandig wonen heeft.

Het Transferpunt vraagt akkoord aan de gemeente van uitstroom om de geselecteerde woningcorporatie te benaderen. In het geval er meerdere woningcorporaties in één gemeente actief zijn, worden deze om en om geselecteerd. De verdeling van uitstromers over corporaties wordt lokaal vastgelegd in prestatieafspraken. Na akkoord van de gemeente wordt de woningcorporatie op de hoogte gebracht van de aanvraag, met het verzoek de bemiddeling in behandeling te nemen en binnen vijf werkdagen terug te koppelen aan het Transferpunt over de verdere afhandeling.

Als onderdelen van de aanvraag onduidelijk of onvolledig zijn, wordt door de woningcorporatie een verzoek om extra informatie teruggestuurd naar het Transferpunt. Het Transferpunt vraagt vervolgens de aanbieder om aanvullende informatie aan te leveren. Afhankelijk van de complexiteit kan dit 'loopje van' terugkoppelen meerdere keren nodig zijn voordat de aanvraag in behandeling wordt genomen. In enkele gevallen kan een bemiddeling worden afgewezen nadat er extra informatie beschikbaar is gekomen.

Een woningcorporatie kan een bemiddelingsaanvraag weigeren wanneer er sprake is van een negatief huurverleden, zoals overlast, wietkwekerij, huurachterstanden of ernstige schade aan de woning. In die gevallen ontbreekt vaak het vertrouwen om een tweede kans te bieden, zelfs wanneer er regelingen voor schulden zijn getroffen of gewerkt is aan maatschappelijk herstel. Wanneer een corporatie weigert, wordt de casus voorgelegd aan een andere corporatie binnen dezelfde gemeente. Vaak is die bereid tot bemiddeling, al dan niet onder voorwaarden zoals aanvullende ondersteuning of een driehoeksovereenkomst. Het bemiddelen wordt lastiger wanneer meerdere corporaties binnen één digitaal systeem werken, omdat een negatief dossier daar direct zichtbaar is en het oordeel van de eerste corporatie vaak doorwerkt. Op grond van het convenant kan de weigering van de eerste woningcorporatie niet leiden tot een weigering van een andere woningcorporatie. Uit de praktijk blijkt dat het zelden volledig onmogelijk is om te komen tot bemiddeling naar een passende woning. Hoe vaak een corporatie bemiddeling weigert is niet duidelijk, het transferpunt houdt hiervan geen actieve registratie bij.

Na acceptatie van de aanvraag neemt de woningcorporatie contact op met de begeleider en de cliënt. De corporatie is verantwoordelijk voor het toewijzen van een passende woning, waarbij rekening wordt gehouden met de voorgeschiedenis van de uitstromer, waar

mogelijk de wensen van de uitstroomer (zoals ligging, grootte, wel/geen verdieping) en de draagkracht van de wijk. De cliënt krijgt van de woningcorporatie een passend woningaanbod. Weigering van een aangeboden woning is eenmalig mogelijk wanneer de cliënt dit overtuigend kan motiveren; daarna volgt eventueel nog één nieuw aanbod.

Bij bemiddelde uitstroom kan een driepartijhuurovereenkomst worden gesloten tussen huurder, corporatie en zorgaanbieder, zodat ondersteuning structureel onderdeel blijft van het traject. In principe is een driepartijhuurovereenkomst een uitzondering aangezien de cliënt in staat wordt geacht zelfstandig te kunnen wonen. Tabel 2 geeft een overzicht van de verdeling van het type huurovereenkomsten die zijn gesloten bij de bemiddelde uitstroom in 2022 en 2023. Cijfers van 2024 zijn niet beschikbaar.

Jaar	Driepartijhuurovereenkomst	Op eigen naam	Onbekend
2022	34%	61%	5%
2023	25%	71%	4%

Tabel 2: Type huurovereenkomsten

4.2 Ervaringen vanuit verschillende perspectieven

Woningcorporaties

Woningcorporaties waarderen het dat het Transferpunt inzicht geeft in waar uitstromers terecht komen. Dit stelt hen beter in staat om draagkracht en draaglast in wijken te bewaken. Het principe van uitstroom naar de herkomstgemeente draagt bovendien bij aan een evenwichtigere verdeling van uitstromers over Friesland.

Tegelijkertijd signaleren corporaties dat de spreiding nog niet optimaal is. Grote steden blijven onevenredig belast, omdat cliënten vaak niet terug willen of kunnen naar hun herkomstgemeente of omdat kleine kernen onvoldoende geschikte woningen hebben.

“Er is niet genoeg gestuurd op spreiding over gemeenten en woningcorporaties. Nog steeds komen de meeste mensen terecht in de grote steden, zoals Leeuwarden, Sneek en Heerenveen.”

Corporaties uiten zorgen over clustering van kwetsbare inwoners en de gevolgen voor leefbaarheid van de wijk. Geschikte woningen voor deze doelgroep staan vaak dicht bij elkaar. Dit zorgt voor een clustering van kwetsbare inwoners, waardoor samenredzaamheid onder druk komt te staan. Door uitstromers te plaatsen op kwetsbare plekken, krijgen deze mensen een veel lastigere nieuwe start. Het is erg belangrijk om de draagkracht van de wijk goed in de gaten te houden.

“De samenredzaamheid komt onder druk te staan.”

“Er zijn steeds meer kwetsbare plekken. De mensen die daar komen wonen krijgen geen reële kans.”

Daarbij vormt de woningkrapte een groot knelpunt: de mutatiegraad bij woningbouwcorporaties is laag, de sociale voorraad groeit nauwelijks en de beschikbare woningen zijn vaak geconcentreerd in complexen of wijken die voor kwetsbare cliënten juist ongeschikt zijn. Deze factoren zorgen voor lange doorlooptijden.

De dossiers die via zorgaanbieders worden aangeleverd zijn regelmatig incompleet of onvoldoende onderbouwd. Dit leidt tot terugsturen van aanvragen, extra werk en vertraging in de doorlooptijd.

Zorgaanbieders

De driepartijenovereenkomst wordt gezien als waardevol, omdat deze cliënten stimuleert ondersteuning te accepteren.

Toch overheerst een belangrijk knelpunt. Zorgaanbieders en cliënten ervaren lange doorlooptijden, vaak een half tot driekwart jaar. De afgesproken termijn van 3 maanden wordt vrijwel nooit gehaald. Het is voor de zorgaanbieders erg frustrerend dat wanneer ze het hele proces goed hebben doorlopen, het lang duurt voordat er een geschikte woning beschikbaar is. Daarnaast wordt het Transferpunt als extra vertraging in de keten ervaren. Aangezien zij als schakel tussen de woningbouw en de zorgaanbieder zitten.

“Ik denk dat er wel een half jaar minimaal overheen gaat en dat vind ik veel te lang.”

Gemeenten

Gemeenten geven aan dat het covenant hen meer inzicht biedt in waar uitstromers terechtkomen. Dit maakt het mogelijk om beter te sturen op een evenwichtige spreiding over de gemeenten. Ook benadrukken gemeenten het belang van het herkomstprincipe: mensen moeten, waar mogelijk, kunnen terugkeren naar hun vertrouwde omgeving. Dat draagt bij aan een stabielere overgang en vergroot de kans op een succesvolle uitstroom.

Tegelijkertijd worden er ook zorgen gedeeld. Zo ervaren steden en gemeenten met een grote sociale huurvoorraad momenteel de meeste druk, doordat daar veel uitstromers terechtkomen. Vooral in kwetsbare wijken met goedkopere woningen leidt dit tot extra belasting. Er wordt op gewezen dat clustering in deze wijken negatieve beïnvloeding in de hand kan werken. Daarbij valt anderzijds op te merken dat de draaglast van de wijk niet uitsluitend wordt beïnvloed door de uitstroom vanuit BW en MO, maar eveneens kan worden verzwaard door andere inwoners.

Gemeenten benadrukken daarom het belang van een betere spreiding van de uitstroom over de provincie. Daarnaast heeft een deel van de gemeenten slechts een beperkte sociale huurvoorraad. Met name plattelandsgemeenten met een laag percentage sociale woningen en een zeer beperkt aanbod voor deze doelgroepen kunnen vaak niet voorzien in de opgave. Hierdoor wordt de druk automatisch groter voor de grotere steden.

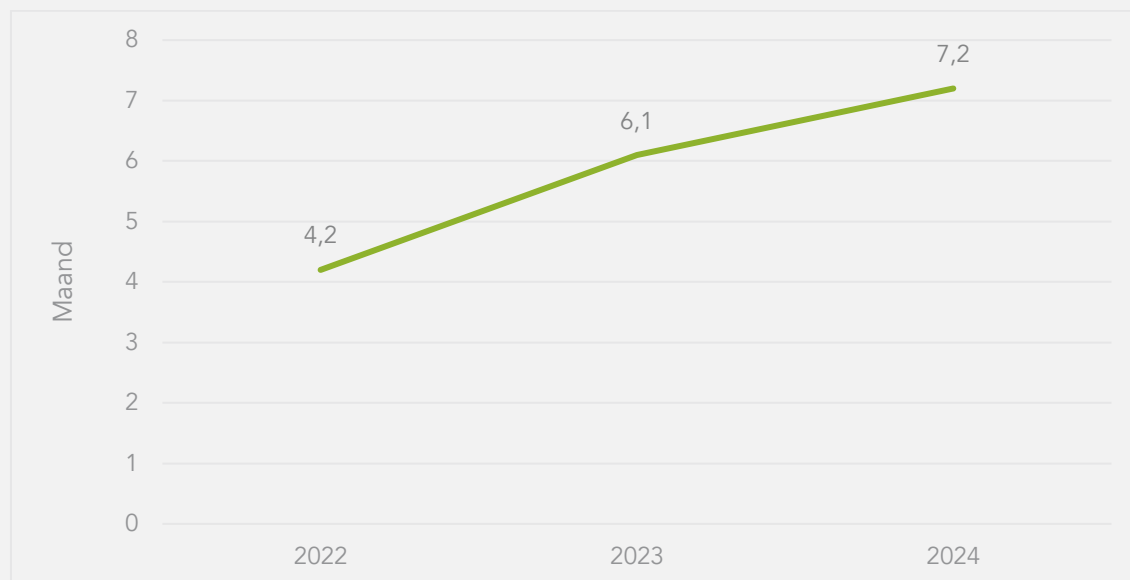
4.3 Aandachtspunten

De lange doorlooptijden, de woningkrapte en gelijke spreiding over gemeenten blijven structurele uitdagingen.

Lange doorlooptijden

De afgesproken termijn van 3 maanden wordt in de praktijk vrijwel nooit gehaald. Uit de jaarrapportage van het Transferpunt blijkt dat de gemiddelde doorlooptijd van bemiddeling in 2024 7,2 maanden bedroeg. Deze doorlooptijd is de afgelopen jaren bovendien toegenomen (zie Figuur 3). In 2024 duurde het gemiddeld 145 dagen voordat een woningcorporatie een aanvraag had beoordeeld en een geschikte woning had gevonden (zie Figuur 4).

Dit staat echter niet op zichzelf: de gemiddelde inschrijfduur van een actief woningzoekende in de provincie Friesland bedroeg in 2024 maar liefst 41 maanden. Dat is een forse toename ten opzichte van de 28 maanden die in 2017/2018 nodig waren¹. De oplopende bemiddelingstermijn moet dan ook vooral worden gezien in het licht van de structurele krapte op de woningmarkt, die het voor alle woningzoekenden moeilijk maakt om binnen afzienbare tijd een geschikte woning te vinden.

Figuur 3: Gemiddelde doorlooptijd per jaar

Toch wordt de doorlooptijd niet alleen door woningkrapte beïnvloed. Uit de cijfers blijkt dat het gemiddeld 60 dagen duurt voordat BW-zorgaanbieders een verzoek tot bemiddeling volledig hebben ingevuld (zie figuur 4). Formulieren worden vaak onvolledig ingediend, waardoor ze moeten worden teruggestuurd of aangevuld. Dit kan zowel plaatsvinden tijdens de fase van het verzoek bij het Transferpunt tot bemiddeling (hoofdstuk 3), wanneer het Transferpunt gegevens mist. Als ook tijdens de bemiddeling zelf, wanneer woningcorporaties aanvullende informatie opvragen. Daarnaast kan het lang duren voordat zorgaanbieders de ontbrekende informatie aanleveren. Praktische omstandigheden spelen hierbij een rol: begeleiders hebben te maken met wisselende werktijden, crisissituaties die voorrang vragen en het opvragen van extra informatie bij behandelaren. Soms moet ook de cliënt zelf gegevens aanleveren via het woningportaal, waardoor het proces stil kan komen te liggen.

¹ Vraagdruk woningcorporaties Fryslân, Planbureau Fryslân, 2024

Figuur 4: Gemiddelde duur van stappen in de bemiddeling voor BW in 2024

Het invullen van het formulier door MO-aanbieders verloopt beter: de communicatielijnen zijn kort, er zijn minder formulieren die om extra informatie vragen, en het proces kost daardoor minder tijd.

De combinatie van structurele woningkrapte én praktische vertragingen in het aanvraagproces maakt dat cliënten die klaar zijn voor zelfstandigheid vaak maanden moeten wachten. Dit kan leiden tot stagnatie en demotivatie in hun herstelproces.

Gelijke spreiding over gemeenten

Tabel 3 geeft het percentage bemiddelde uitstromers teruggekeerd naar de herkomstgemeente weer.

Jaar	Bemiddelde uitstromers teruggekeerd naar herkomstgemeente (%)
2022	53%
2023	64%
2024	70%
2025*	70%

*De peildatum is 1 oktober 2025 van alle trajecten tot zover bekend bij het Transferpunt

Tabel 3: Bemiddelde uitstromers teruggekeerd naar herkomstgemeente

De cijfers van het Transferpunt laten zien dat door middel van het beter toepassen van het herkomstprincipe de spreiding van uitstromers via bemiddeling over gemeenten is verbeterd.

De voornaamste reden dat niet iedereen uitstroomt naar de herkomstgemeente is dat maatschappelijk herstel daar soms moeilijk is, bijvoorbeeld bij aanwezigheid van een verslavingsnetwerk. Bij cliënten waar maatschappelijk herstel niet afhankelijk is van de uitstroomgemeente, wordt altijd gekeken naar een gemeente waar minder druk ligt (omdat daar minder bemiddelingen plaatsvinden).

Daarnaast bouwen cliënten tijdens hun verblijf in een instelling regelmatig nieuwe netwerken op in de gemeente waar zij beschermd wonen. Het verbreken en opnieuw opbouwen van netwerken in een andere gemeente kan het herstel en toekomstperspectief belemmeren. In het belang van de cliënt wordt gekeken waar maatschappelijk herstel de grootste kans heeft. De opvanglocaties en BW-instellingen bevinden zich in de grote steden, waardoor de uitstroom in deze gemeenten ook hoger ligt dan in andere gemeenten.

Dit geldt ook voor mensen die vanwege huiselijk geweld vanuit een andere regio zijn opgevangen. Voor deze personen geldt vaak dat zij geen herkomstgemeente in Friesland hebben, of dat terugkeer naar de herkomstgemeente niet passend is, bijvoorbeeld vanwege

veiligheid of bijvoorbeeld verslavingsproblematiek. In die gevallen wordt gezocht naar de gemeente waarin de kans op maatschappelijk herstel het grootst is.

Kortom, het fair share-principe is in de praktijk niet altijd toepasbaar. Daarmee blijft het steeds een afweging tussen enerzijds gelijke spreiding over gemeenten en anderzijds een uitstroomomgeving die het herstel van de cliënt optimaal ondersteunt.

4.4 Succesfactoren

Er zijn positieve ervaringen en resultaten te zien. Ten eerste is er meer inzicht in waar de uitstromers komen te wonen, waardoor de woningcorporatie beter kan sturen op draagkracht in de wijk.

De meningen verschillen over de vraag of de spreiding van uitstromers daadwerkelijk is verbeterd. Volgens de cijfers van 2022 tot en met 2025 is er wel sprake van vooruitgang. De uitstroom naar de herkomstgemeente is nog niet volledig sluitend, al is het logisch dat hiervan in bepaalde situaties wordt afgeweken om maatschappelijk herstel te bevorderen. Het Transferpunt ervaart de spreiding als verbeterd.

5. Zelfstandig wonen

In dit hoofdstuk zoomen we in op de stappen die gezet worden in de overgang van MO of BW naar zelfstandig wonen en de fase van het daadwerkelijk zelfstandig wonen. We beschrijven de gemaakte afspraken in het proces, de rollen van de betrokken partijen en de ervaringen van de verschillende partijen.

5.1 Werkwijze van zelfstandig wonen

Bij uitstroom naar zelfstandig wonen zijn meerdere partijen betrokken met ieder hun eigen verantwoordelijkheden. Zorgaanbieders helpen de cliënt met praktische zaken rondom de verhuizing. De zorgaanbieder is verantwoordelijk voor nazorg en warme overdracht. Gebiedsteams worden betrokken om te zorgen dat er passende ondersteuning komt.

Het idee van een 'zachte landing' – een soepele overgang naar zelfstandig wonen met passende ondersteuning – is een belangrijke afspraak binnen het convenant. De borging daarvan is echter nog kwetsbaar, met wisselende ervaringen in de praktijk.

Een BW-instelling kan de module nazorg aanvragen waarin ze maximaal 13 uur in 3 maanden ambulante ondersteuning kunnen bieden. Dit kan zowel fysiek of telefonisch zijn, afhankelijk van de afstand van de cliënt tot de BW-instelling. Bij uitstroom vanuit de crisisopvang is in de subsidie doorgaans ruimte opgenomen voor het bieden van nazorg. Vanuit andere MO-locaties wordt er niet structureel nazorg geboden en gefinancierd.

Bij afloop van de Wmo beschikking wordt standaard de wenselijkheid van waakvlamondersteuning besproken. Deze vorm van ondersteuning kan geboden worden in de vorm van algemene voorzieningen om de (voorheen) betrokken zorgaanbieder.

5.2 Ervaringen vanuit verschillende perspectieven

Woningcorporaties

Woningcorporaties geven aan dat de nazorg nog onvoldoende is geregeld. Zij signaleren dat cliënten soms zonder dat ondersteuning geregeld is instromen in de wijk, omdat gebiedsteams vaak pas in actie komen nadat iemand daadwerkelijk is verhuisd. Dit creëert een gat in de ondersteuning, wat kan leiden tot vervolproblemen. Zo kan een huurder tijdelijk zonder ondersteuning zitten en later geen gebruik meer willen maken van aangeboden hulp en/of de hulpverlener niet toelaten. Een ander mogelijk scenario is dat een huurder, wanneer hij of zij langere tijd zonder ondersteuning zit, terugvalt in oude negatieve patronen en uiteindelijk opnieuw moet terugkeren naar MO of BW. Tegelijkertijd ervaren woningcorporaties dat soms de beschikking te beperkt is voor het bieden van passende ondersteuning.

Corporaties geven aan dat zij vaak pas horen dat het niet goed gaat met een huurder wanneer burens overlast melden. Er is behoefte aan betere signalering, nauwere samenwerking met zorg en meer structurele evaluaties met gebiedsteams. Volgens corporaties is de overgang naar zelfstandig wonen een kwetsbaar moment dat meer aandacht verdient, zowel van intramurale als ambulante partijen.

“Die overgangperiode is best wel bepalend voor de nieuwe start van de persoon. Als iemand niet goed begeleid wordt, dan heeft de persoon veel minder kans dat het lekker gaat lopen.”

Ook nadat de huurder geen ondersteuning meer nodig heeft, is het belangrijk dat er een waakvlamfunctie is. Iemand die een oogje in het zeil houdt, af en toe even langs fiets en contact op kan nemen.

Zorgaanbieders

Zorgaanbieders benadrukken het belang van nazorg en een warme overdracht naar wijkteams. BW-aanbieders kunnen de module nazorg aanvragen, waarbij zijn in een periode van 3 maanden maximaal 13 uren nazorg kunnen bieden. Deze nazorg moet actief aangevraagd worden door een persoonlijk begeleider of sociaal werker van de gemeente. Aanbieders van crisisopvang ontvangen subsidie voor het in stand houden van de instelling, hierbij zit ook subsidie voor het bieden van korte nazorg

In december start de pilot nazorg voor MO-instellingen. Er zijn zorgen dat MO-instellingen verantwoordelijkheden van wijkteams overnemen. Duidelijke taakafspraken zijn nodig om dit te voorkomen.

Begeleiders vinden het cruciaal om contact te houden met cliënten en, indien nodig, het wijkteam actief te betrekken. Tegelijkertijd geven zij aan dat nazorg het minst stevig geborgd is. Cliënten kunnen afhoudend zijn tegenover nieuwe hulpverlening, omdat zij willen laten zien dat zij zelfstandig kunnen wonen. Dit maakt het bieden van passende nazorg soms complex.

Daar komt bij dat voor het ontvangen van ambulante ondersteuning een cliënt zelf een zorgvraag moet kunnen formuleren. Niet iedereen is daartoe in staat, waardoor het gebiedsteam in sommige gevallen afhaakt. Hierdoor ontstaat er een kloof tussen wat er van de cliënt wordt verwacht en wat hij of zij daadwerkelijk aankan.

Gemeenten

Gemeenten waarderen het concept van de ‘zachte landing’, maar zien ook dat de uitvoering nog te wensen overlaat. Zij ervaren dat nazorg niet altijd structureel wordt ingezet door zorgaanbieders, of cliënten weigeren deze ondersteuning. Gemeenten zien dat zorgpartners te snel verantwoordelijkheid overdragen aan gebiedsteams zonder adequate overdracht.

“Iemand wil graag bewijzen dat hij het zelf kan en wil dan geen ondersteuning meer ontvangen.”

Door SDF wordt ervaren dat de module nazorg bij BW weinig wordt ingezet. Mogelijke oorzaken zijn: onbekendheid bij persoonlijk begeleiders en sociaal werkers, afstand tussen woonplaats uitstroomer en BW-instelling, en gebrek aan beschikbaarheid van begeleiders. Het is van belang

dat persoonlijk begeleiders op de hoogte zijn. Sociaal werkers vanuit de gemeente worden op de hoogte gebracht van de module door scholingen over inkoopvoorwaarden.

Gemeenten onderstrepen dat de waakvlamfunctie stevig verankerd moet zijn. Tegelijkertijd willen zij voorkomen dat dit te controlerend aanvoelt. Het vinden van een balans tussen toezicht en het respecteren van de autonomie van cliënten is een terugkerend aandachtspunt.

5.3 Aandachtspunten

Ondanks de afspraken blijkt de nazorg in de praktijk het minst stevig geborgd. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- Gaten in de ondersteuning doordat gebiedsteams vaak pas worden betrokken nadat cliënten daadwerkelijk in de wijk wonen.
- Niet alle cliënten kunnen een ondersteuningsvraag formuleren, waardoor het gebiedsteam soms afhaakt. Dit zorgt voor een kloof tussen wat er van cliënten wordt verwacht en wat zij daadwerkelijk aankunnen.
- Gebrekkige afstemming tussen zorgaanbieders, gebiedsteams en woningcorporaties, waardoor signalering en overdracht niet altijd soepel verlopen.
- Onduidelijkheid over afspraken over wie verantwoordelijk is voor de nazorg.
- Onbekendheid rondom de module nazorg bij persoonlijk begeleiders.

Deze factoren zorgen ervoor dat de overgang van opvang of beschermd wonen naar zelfstandig wonen nog steeds een kwetsbaar moment is in het traject van cliënten.

5.4 Succesfactoren

Verschillende partijen erkennen de noodzaak voor een zachte landing en dat deze momenteel nog niet goed is geregeld. MO aanbieders die crisisopvang bieden, ontvangen in hun subsidie ook middelen voor het bieden van korte nazorg.

Wanneer de instelling MO of BW weet dat iemand gaat verhuizen en geen verdere ondersteuning nodig heeft, bieden ze korte nazorg en sluiten ze het dossier af. Als ze echter zien dat er meer ondersteuning nodig is, vragen ze een beschikking aan bij de gemeente, waarna het wijk- of gebiedsteam de situatie beoordeelt. Dit team beslist vervolgens welke partij de zorg gaat uitvoeren en hoeveel uren er beschikbaar zijn.

In december start de pilot nazorg voor MO instellingen. Hier komt extra aandacht voor de verantwoordelijkheden rondom het bieden van nazorg aan bod.

Uit het uitstroomcoördinatorenoverleg komt naar voren dat huurders die via bemiddeling zijn uitgestroomd, beter functioneren in de wijk en dat binnen deze groep minder vaak sprake is van terugval.

6. Aanvullende bevindingen

6.1 Samenwerking

Sinds de start van het convenant is de samenwerking tussen gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders intensiever en gestructureerder geworden. Voorheen werkten partijen meer vanuit hun eigen “eiland” en was er minder onderling vertrouwen. Inmiddels is er sprake van meer wederzijds begrip, kortere lijnen en een gedeeld cliëntperspectief. Het periodiek samenkomen in werkgroepen op bestuurlijk, beleidsmatig en uitvoerend niveau draagt bij aan deze verbetering.

“Je hebt mensen leren kennen die eerder op afstand stonden.”

Er is bovendien gezamenlijk begrip ontstaan voor de doelgroep die zonder extra ondersteuning moeilijk aan huisvesting komt. Dit gedeelde inzicht vormt een belangrijke basis voor de samenwerking en stimuleert de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke opgave.

6.2 Balans tussen systeem en praktijk

Tegelijkertijd ervaren betrokken partijen spanning tussen de systeemwereld, met zijn regels, formats en administratieve verplichtingen, en de behoefte om flexibel in te spelen op wat cliënten daadwerkelijk nodig hebben. De afspraken in het convenant worden door sommigen als te gedetailleerd gezien, waardoor er weinig ruimte overblijft voor maatwerk. Er is dan ook een duidelijke wens om meer op hoofdlijnen af te spreken en de uitvoering met meer flexibiliteit vorm te geven. Daarbij leeft de zorg dat de samenwerking anders teveel een “papieren werkelijkheid” wordt, waarbij de daadwerkelijke behoeften van cliënten uit het oog raken.

6.3 Organisatie en overlegstructuur

De samenwerking binnen het convenant wordt ondersteund door een stuurgroep en projectgroep. Hier zijn echter knelpunten zichtbaar. De energie en prioriteit lijken af te nemen, waardoor de projectgroep minder actief is en de aansluiting met de stuurgroep is verzwakt. Dit heeft verschillende oorzaken:

- Door de komst van de urgentieverordening is er meer aandacht gegaan naar deze projectgroep, hierdoor is de project- en stuurgroep Weer Thuis op een lager pitje gezet.
- Beperkte vertegenwoordiging: zorgaanbieders zijn vaak niet aanwezig bij overleggen, waardoor de zorgkant onderbelicht blijft. Daarnaast hebben zorgaanbieders geen afspraken gemaakt over het ‘mandateren’ van één partij die aansluit bij de overleggen om daarmee de belasting voor de gezamenlijke groep zorgaanbieders te beperken.
- Veel personele wisselingen: bij zorgaanbieders en corporaties zorgt dit voor verlies van kennis en continuïteit. Nieuwe medewerkers moeten telkens opnieuw worden meegenomen in de afspraken en werkwijze, wat tijd en energie kost.

Naast de stuur- en projectgroep vindt er ook op uitvoerend niveau overleg plaats in de vorm van het uitstroomcoördinatorenoverleg. Dit overleg heeft enige tijd stilgelegen, maar is in 2025 opnieuw opgestart.

Periodieke overleggen met betrokken partijen in verschillende gremia, wordt als essentieel ervaren door alle partijen om contact met elkaar te houden, elkaar aan de afspraken te houden en knelpunten te bespreken.

6.4 Bekendheid en toegankelijkheid

Niet alle gemeenten en zorgaanbieders zijn even goed op de hoogte van het convenant. Vooral kleinere organisaties ervaren capaciteitsproblemen en missen de aansluiting. Daardoor wordt minder vaak gebruikgemaakt van de mogelijkheid tot bemiddeling.

Grote zorgaanbieders weten de weg naar het Transferpunt goed te vinden. Kleinere aanbieders zijn minder betrokken en raken ontmoedigd als een verzoek niet wordt geaccepteerd. Er is behoefte aan gerichte communicatie, bijvoorbeeld via nieuwsbrieven of informatiebijeenkomsten, om meer bekendheid te geven aan de werkwijze. Het Transferpunt is hiermee bezig.

Ook tussen gemeenten bestaan verschillen, waarbij de grotere gemeenten en steden nauw betrokken zijn, maar er is een 'afstand' tot het convenant bij plattelandsgemeenten. Het convenant is bekend maar de directe impact van het convenant is daar minder groot. Door de kleine omvang is er relatief weinig caseload via het convenant Weer Thuis. En ook wordt benoemd dat de beperkte woningvoorraad plaatsingsmogelijkheden beperkt.

6.5 Aantal bemiddelingen

Het aantal succesvolle bemiddelingen tot en met 2024 (168) blijft achter bij het verwachte aantal bemiddelingen van 300 tot en met 2025 en dat heeft meerdere oorzaken. Zo krijgt het Transferpunt minder aanvragen binnen dan vooraf gedacht, wellicht omdat mensen vaak toch zelf in staat blijken een woning te vinden. Bovendien heeft de openstelling van de Wlz voor de GGZ ervoor gezorgd dat een groot deel van de oorspronkelijke BW-populatie is overgegaan naar de Wlz, waardoor de doelgroep kleiner is geworden. Ook de kwaliteit van de aanvragen speelt een rol: veel formulieren zijn onvolledig ingevuld en worden daarom teruggestuurd naar de zorgaanbieder, waarna er in sommige gevallen geen vervolg meer komt. Voor kleine zorgaanbieders blijkt het Transferpunt daarnaast lastig vindbaar, wat ertoe leidt dat zij minder vaak gebruikmaken van de bemiddelingsmogelijkheid. Tot slot heerst er bij sommige zorgmedewerkers terughoudendheid om nieuwe aanvragen in te dienen, omdat eerdere pogingen niet tot een succesvolle bemiddeling hebben geleid.

“Het is echt mijn laatste redmiddel tegenwoordig. Ik laat cliënten wel wat langer reageren op woningen, want ik ben er wel een beetje klaar mee.”

6.6 Monitoring en registratie

Het Transferpunt registreert en monitort de bemiddeling van uitstromers uit de MO en BW. In het convenant staat beschreven dat alle uitstromers worden gemeld bij het Transferpunt, ook degenen die via reguliere weg uitstromen. In de praktijk blijkt dit laatste niet altijd het geval. Sinds de komst van de Centrale Toegang & Regie worden wel alle uitstromers van MO geregistreerd.

Het registreren en monitoren gebeurde eerst met een Excel-monitor, later via de applicatie Mens Centraal. Het opstellen van een vaste dataset blijkt lastig, omdat de wensen van ketenpartners veranderen en data voortdurend in beweging is. Jaarrapportages worden jaarlijks opgesteld, met uitzondering van 2024, dat een overgangsjaar was van Excel naar Mens Centraal. Vanuit de stuurgroep en projectgroep komen regelmatig vragen over data, bijvoorbeeld over de verdeling van uitstromers over de gemeenten. Het Transferpunt levert deze data aan.

Het verzamelen van data levert waardevolle inzichten op, waarmee gesprekken kunnen worden gevoerd over het nakomen van afspraken of ervaren knelpunten. Tegelijkertijd vraagt het verzamelen en analyseren van data veel werk, waardoor steeds moet worden afgewogen welke informatie noodzakelijk is en welke 'slechts' wenselijk.

7. Conclusies

We evalueren een dynamisch proces. Sinds het convenant in 2022 van kracht werd, hebben de betrokken partijen voortdurend gewerkt aan verbeteringen en professionalisering. Zo is onder meer een oriënterend gesprek met het Transferpunt toegevoegd aan de aanvraagprocedure, om te voorkomen dat formulieren onnodig worden ingevuld; wordt er gebruik gemaakt van Mens Centraal (monitorsysteem) in plaats van Excel en is de Centrale Toegang & Regie ingericht.

De evaluatie laat zien dat de samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties is verbeterd. Er is meer wederzijds begrip, onderling vertrouwen, een gedeeld cliëntperspectief en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opgave.

Het beoogde aantal van 300 succesvolle bemiddelingen gedurende de looptijd van het convenant Weer Thuis wordt hoogstwaarschijnlijk niet gehaald. Belangrijke oorzaken hiervan zijn minder aanvragen dan verwacht, doorstroom naar de Wlz, onvoldoende geschikte woningen, het onvolledig invullen van formulieren, de beperkte bekendheid van het Transferpunt bij kleinere zorgaanbieders en terughoudendheid van zorgmedewerkers na eerdere afwijzingen.

Toch zijn er dankzij het Transferpunt mensen bemiddeld die anders niet op korte termijn een woning zouden hebben gevonden. Daarnaast ondersteunt het Transferpunt ook cliënten zonder bemiddeling met adviezen over reguliere routes.

In het convenant staat opgenomen dat woningcorporaties zich inspannen om binnen 3 maanden passende woonruimte beschikbaar te stellen voor bemiddelde uitstromers. Dit doel wordt niet bereikt, vanwege het niet volledig invullen van formulieren in combinatie met de sterk toenemende woningkrapte.

Het Transferpunt maakt de uitstroom inzichtelijk, waardoor woningcorporaties beter kunnen sturen op draagkracht en draaglast in wijken. Dit neemt niet weg dat er nog veel clustering van kwetsbare doelgroepen plaatsvindt. Dit is niet geheel te wijten aan uitstromers van MO en BW, er zijn meer factoren die hier invloed op hebben.

Een ander aandachtspunt is de zachte landing. In de praktijk blijft er een gat bestaan tussen uitstroom en ambulante ondersteuning. Alle partijen ervaren dat hier nog meer en anders georganiseerde gezamenlijke inzet nodig is.

Ten aanzien van de fair share lopen de meningen uiteen: volgens het Transferpunt en SDF is de verdeling verbeterd, terwijl woningcorporaties aangeven dat de druk nog steeds vooral bij de grotere steden ligt.

Er is brede overeenstemming dat het vasthouden aan goede samenwerking essentieel is. Dit vraagt om het nakomen van afspraken, het bespreken van knelpunten en het regelmatig samenkomen van betrokken partijen om het proces verder te verbeteren.

Het Transferpunt heeft een belangrijke rol in de uitvoering van het convenant en bij de monitoring hiervan. In de praktijk blijkt dat het verzamelen en analyseren van gegevens relatief veel tijd kost. Toch zijn data vaak belangrijk om gezamenlijk te evalueren, bij te sturen en conclusies te trekken. De monitorfunctie kan nog beter ingevuld worden, waarbij het van belang is dat betrokken partijen samen formuleren welke dataset wenselijk is om beschikbare capaciteit van het Transferpunt zorgvuldig in te zetten.

8. Aanbevelingen

Behoud en versterk het convenant actief

- Prioriteit geven aan het samenkomen van betrokken partijen om de samenwerking structureel te borgen.
- Gebruik het convenant als instrument om de uitvoering van de urgentieverordening te ondersteunen.

Sectoraal ambassadeurschap

- Wijs per sector een ambassadeur aan die goede voorbeelden uit de praktijk laat zien, bijvoorbeeld een gemeente die succesvol een zachte landing organiseert.
- Stimuleer kennisdeling en uitwisseling van ervaringen binnen en tussen de sectoren.
- Samenwerking tussen zorgaanbieders: stimuleer samenwerking tussen aanbieders door niet alleen kennis en ervaring te delen, maar ook gezamenlijk op te treden als vertegenwoordiging bij bijeenkomsten met betrokken partijen.

Duidelijke regie op de zachte landing

- Stel heldere afspraken vast over wie waarvoor verantwoordelijk is in welk deel van het proces nazorg.
- Creëer een warme overdracht waarbij de contactpersoon van het gebiedsteam al betrokken is voor het moment van verhuizing.
- Zorg dat (het aandeel in) de nazorg structureel wordt vastgelegd in de contracten tussen zorgaanbieder en gemeente. Zorg daarbij voor meer bekendheid over de module nazorg voor BW-instellingen.
- Maak tijdelijk ondersteuning verplicht na uitstroom, zodat terugval wordt beperkt.
- Maak duidelijke afspraken tussen de aanbieder die ambulante ondersteuning biedt en de woningcorporatie over monitoring en signalering.

Vergroot bekendheid van het convenant

- Benoem het convenant en de procedures expliciet in de inkoopvoorwaarden van BW (via SDF).
- Zorg dat nieuwe en kleine zorgaanbieders op de hoogte zijn van het Transferpunt en het proces van bemiddeling.

Aanbevelingen aan stuurgroep urgentieverordening

- Gebruik inzichten uit deze evaluatie voor het inrichten van de urgentieverordening.

Geef vervolg aan de aanbevelingen

- Formuleer per aanbeveling concrete actiepunten, werk deze verder uit en koppel de voortgang vervolgens terug aan de stuurgroep.